

Hakları Çalınmış Çocuklar Raporu

20 Kasım 1999 Çocuk Hakları Günü HAKLARI ÇALINMIŞ ÇOCUKLAR RAPORU

Çocuk Vakfı, 20 Kasım 1999 Çocuk Hakları Günü nedeni ile Hakları Çalınmış Çocuklar Raporu hazırladı.

HAKLARI ÇALINMIŞ DÜNYA ÇOCUKLARI

Dünyanın nüfusu 12 Ekim 1999'da 6 milyar sınırını aştı. Doğan her üç çocuktan biri kayıt dışı kalıyor. Dünya çocuk nüfusu ise 2 milyar 700 milyon. Dünyada dakikada 247 bebek doğuyor, 99 kişi ölüyor. Dünyanın nüfusu dakikada 148 kişi artıyor. Doğurganlığın en yüksek olduğu Afrika'da kadın başına 5.1 çocuk düşüyor. Her yıl dünyada 15 milyon çocuk anne oluyor. 15-18 yaş arası doğum oranlarında son beş yılda artış gözleniyor. Kız ve erkek çocuklar arasındaki eşitsizlik yaygınlaşıyor. Çocuk ölüm oranları hâlâ çok yüksek. Çocuk ölüm oranları aynen devam ederse 2000'li yıllarda 175 milyon çocuk 5 yaşına varmadan ölecek. 8 bini ishalden olmak üzere her gün ölen çocuk sayısı 35 bin. Önlenabilir veya tedavi edilebilir hastalıklardan ölen çocuk sayısı (her yıl) ise 4 milyon. 160 milyon çocuk bulaşıcı hastalık tehditi altında. 800 milyon çocuk yeterli ve sağlıklı beslenemiyor. Dakikada açlıktan ölen çocuk sayısı 15. 400 bin çocuk temiz su içemiyor. 165 milyon çocuk yetersiz beslenmeden dolayı büyüme ve gelişme bozukluğu içinde büyüyor. Önlem alınmazsa 2010 yılına kadar 1 milyon 100 bin çocuk AIDS kurbanı olabilir. 100 çocuktan 30'u yoksul (Gelişmiş birkaç Avrupa ülkesi dışında). 220 milyon çocuk mutlak yoksulluk düzeyinde yaşıyor. 1 milyar çocuk sağlıklı ev ortamından uzak büyüyor. 5-14 yaş grubunda 272 milyon çocuk çalıştırılıyor. Bu çocukların 150 milyonu güvencesiz, sağlıksız ve ağır işlerde çalıştırılıyor. Aileleri tarafından terkedilen çocukların 130 milyonu ağır işlerde çalışıyor; fuhşa ve dilencilikçiğe alıştırılıyor. Özürlü çocuklara karşı dünya özürlü kalmayı sürdürüyor. 100 çocuktan 24'ü okuma-yazma bilmiyor. 130 milyon çocuk okul çağında oldukları halde eğitimden hiç yararlanamıyor. Savaşlar yüzünde sakat kalmış çocuk sayısı 6 milyon. 16 milyon çocuk psikolojik travma geçirdi. 10 milyon çocuk mülteci. 20 milyon çocuk evsiz.

2. Dünya Savaşı'ndan bu yana 0-18 yaşları arasında şiddete maruz kalmış, kimsesiz ve özürlü çocuk sayısında artış sürüyor. Dünya çocuk haritası kötü davranışa, ihmale, şiddete, cinsel tacize, sömürüye uğrayan uyuşturucuya kurban giden çocukların sayısında artış olduğunu gösteriyor. Dünya çocuklarının yüzde 85'i sorunlu büyüyor.

Umut Var... Ve Hep Olacak

TÜRKİYE'DE HAKLARI ÇALINMIŞ ÇOCUKLAR

0-18 yaş grubunda çocuk nüfusu 28 milyon. Her yıl 1 milyon 358 bin bebek dünyaya geliyor. Bebek ölüm hızı binde 41. Doğan her bin bebekten 40'ı bir yaşına varmadan ölüyor. Türkiye nüfus piramidinin tabanında bulunan 0, 1 ve 3 yaşındaki çocukların sayısı azalıyor. Nüfus artış hızımız 1.9. Türkiye'de nüfus giderek yaşlanıyor. İlköğretim çağı çocuklarını kapsayan 7-14 yaş gruplarının dahil olduğu çocukların toplamı 10 milyon 613 bin. İlköğretimde okullaşma oranı yüzde 89.6. 725 bin çocuk eğitim ve öğretim imkanından yararlanamıyor. Her yıl 125 bin çocuk okuma yazma dahi öğrenemeden zorunlu eğitim çağı dışında kalıyor. 100 çocuktan 21'i okuma-yazma bilmiyor. Kitap okuma alışkanlığı giderek azalıyor. Kimsesiz çocuk sayısı 700 bin, himaye edilen çocuk sayısı ise 21 bin 200. Çocuk işçi oranı yüzde 32. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün araştırmasına göre 6-14 yaş arasındaki toplam 11 milyon 889 bin çocuğun 3 milyon 848 bini çalışıyor. Ancak Türkiye'de 6 milyon çocuğun çalıştığı tahmin ediliyor. Çalışan çocukların yüzde 54'ü sigara, yüzde 6'sı içki içiyor. Çalışan çocukların yarısından çoğu okuma-yazma bilmiyor. Türkiye'de çalışan çocuk ve gençlerin yüzde 95'inin tamamını yakını küçük ve orta boy işletmelerde (K.O.B.i) istihdam ediliyor. İstihdam edilen çocukların yüzde 39'u ailelerine katkıda bulunuyor. 4 çocuktan yalnızca biri sigarasız ortamda büyüyor. 20 bin çocuk sokakta yaşıyor. Çocuk suçlarında ve sanık sandalyesine çıkan çocuk sayısında artış gözleniyor. Çocukların yüzde 72'si anne-baba, yüzde 22'si öğretmen dayağı yiyor. Her üç çocuktan biri istismara uğruyor. Çocuk islah evlerinde yaşayan çocuk sayısında önceki yıllara oranla artış oldu. Türkiye'de 10 milyon çocuk yoksul. 3 milyonu yoksulluk sınırının altında yaşıyor. En yoksul çocuklar Doğu, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgesinde yaşıyor. (Her dört çocuktan biri yoksul.) Yine her dört çocuktan biri hiç bir sosyal güvenceye sahip değil. On çocuktan biri özürlü. Depremden birinci derecede zarar gören çocuk sayısı 400 bin.

Umut Var... Ve Hep Olacak!

Çocuk Vakfı Başkanı Mustafa Ruhi Şirin'in 20 Kasım 1999 Çocuk Hakları Günü nedeni ile yaptığı açıklama şöyle:

"Dünyada mutlu bir çocukluğun yaşanabilmesi çocuk'ta ve çocuk gerçeğinde buluşmamızla mümkün olabilir. Çocuklar için ortak iyi, bütün insanlığın çocuğa yönelmesi ile sağlanabilir. Çocuklar için biraraya gelmek en öncelikli görevimiz olmadıkça çocuk sorunlarını çözemeyiz. Her doğan çocuk gözlerini güzel bir dünyaya açmadıkça bu görevimizi yerine getirmiş olmayız."